

REPORTAGE ENERGIEVERBRUIK

Vier huishoudens over energieverbruik: 'Nu een efficiënte HR-ketel wegdoen, vind ik wat veel van het goede'

De energierekening gaat fors omhoog in 2019, al beweerde het kabinet op basis van verkeerde informatie van niet. Hoe kijken huishoudens aan tegen deze fout en de stijgende kosten? Zet het aan tot verduurzaming of ontmoedigt het juist? 'Dat het geld kost, ontslaat ons niet van de plicht meer te doen.'

Gerard Reijn en Pieter Hotse Smit 22 februari 2019, 20:34

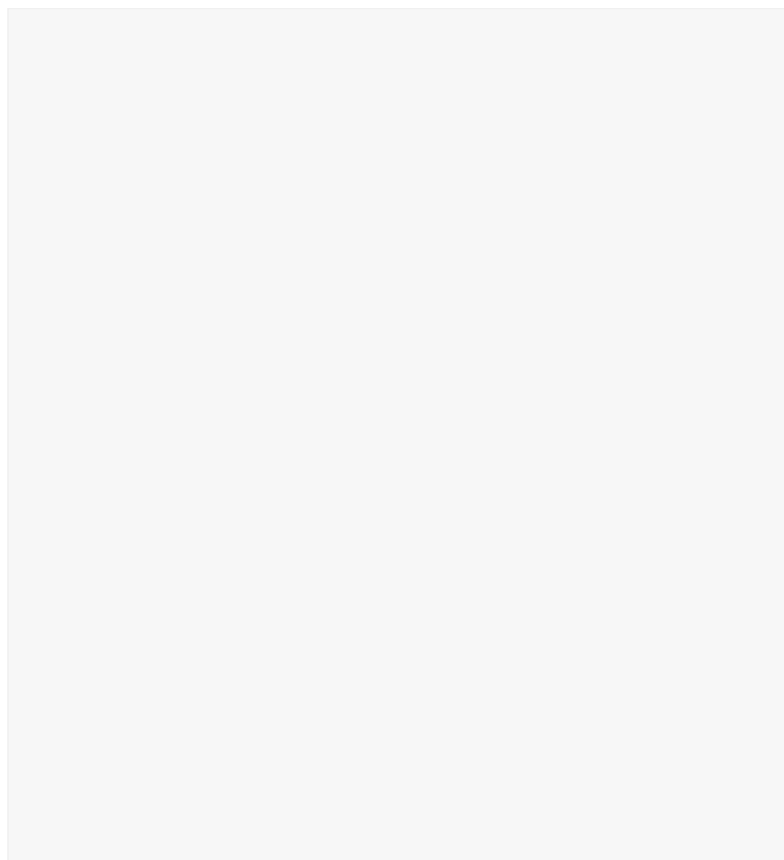

Marjoleine Jansen. Beeld Marcel van den Bergh

Marjoleine Jansen (55) - Hurwenen - eigen bedrijf

De fout met de energierekening van het kabinet is de volgende knauw voor haar vertrouwen in de politiek. Het zou Marjoleine Jansen (55)

voorgespiegeld toen staatssecretaris van Economische Zaken Mona Keijzer in december sprak van 'bangmakerij'.

De invaller voor Klimaatminister Wiebes reageerde toen op de voorspelling van Gaslicht.com dat we in 2019 gemiddeld 360 euro meer zouden gaan betalen voor stroom en gas. Het bleek een goede inschatting van die vergelijkingssite, zo maakte het Centraal Bureau voor de Statistiek bekend: 334 euro gaat de energierekening gemiddeld omhoog dit jaar.

In dit soort kwesties vertrouwen op de beste intenties van politici, dat doet Marjoleine Jansen niet meer. 'De politieke speelruimte is dusdanig klein geworden dat bestuurders zichzelf verliezen', zegt ze. 'Ze raken zo gefixeerd op het winnen van de slag, dat ze niet meer bij zichzelf blijven.'

Zij ziet het in haar eigen omgeving gebeuren, waar ze zich verzet tegen de uitbreiding van een giga geitenstal (ruim 13 duizend dieren) nabij de dorpskern van Hurwenen.

Het 'gemanipuleer' van instanties is, naast het klimaat, een reden voor ondernemer Jansen om zo veel mogelijk zelfvoorzienend te worden. Ondanks de zonneboiler, zonnepanelen en een goed geïsoleerd huis is ze dat nog lang niet. Samen met haar man kwam ze vorig jaar op een energierekening die 1.250 euro hoger lag dan die van een gemiddeld huishouden (1.740 euro). Een belangrijke boosdoener: de Tesla, die nu ruim een jaar naast het huis staat.

Dat de ritjes met de elektrische auto door de gestegen energiekosten duurder worden, neemt ze voor lief. 'Dat het geld kost ontslaat ons niet van de plicht meer te doen', zegt ze. 'We willen allemaal groener worden, maar als het pijn doet in de portemonnee zijn we niet bereid

Jansen weet het, mensen zullen zeggen: 'Jullie hebben gemakkelijk lullen, als je een Tesla kunt betalen'. 'Dat is ook zo, maar dat neemt niet weg dat we met zijn allen een andere *mindset* nodig hebben.'

Als de overheid dan toch iets moet doen, dan gelooft Jansen in een belasting op 'onduurzaamheid'. 'Want anders veranderen mensen niet.' Voor zichzelf ziet Jansen ook nog ruimte voor verbetering, ondanks het bijna helemaal uitbannen van vlees en verre vlieguren. 'Geloof me, ik ben nog op honderd punten te verbeteren', zegt ze. 'Ik koop te veel en heb ook nog een oude jeep. Weliswaar op gas, maar toch.'

Waar Jansen mee van wordt zijn mensen die menen dat ze het klimaat in hun eentje niet kunnen veranderen. 'Dat is ook zo, maar ze vergeten dat ze ook een signaal kunnen afgeven aan hun kinderen.'

Rob Bongers. Beeld Marcel Van Den Bergh

Rob Bongers (65) - Groenlo - ondernemer in ruste

Hij wil er allesbehalve patsurig over doen, maar Rob Bongers (65) is in de gelukkige omstandigheid dat hij zijn energierekening niet vanwege het geld omlaag hoeft te brengen. 'Mijn ecologische voetafdruk is iets wat mij zorgen baart', zegt de ondernemer in ruste. 'Met een schuldgevoel koop ik af en toe een vliegticket.'

Drieënhalf jaar geleden werd zijn bungalow in Groenlo met de hoogste normen voor duurzaamheid opgeleverd. De zonnepanelen op het dak leveren voldoende stroom om de elektriciteitsmeter onder nul te houden; hij verdiende vorig jaar zelfs 63,50 euro door stroom terug te leveren aan zijn energiemaatschappij.

'Als ik ergens spijt van heb, dan is het dat ik het toen niet aandurfde een warmtepomp te kopen', zegt hij. 'Het staat op mijn lijstje, maar om nu een efficiënte HR-ketel weg te doen, vind ik wat veel van het goede.' Hierdoor verstoekt Bongers met zijn vrouw 1.749 kuub gas voor het verwarmen van hun huis. Iets boven het landelijk gemiddelde van 1.466 kuub, niet slecht voor een vrijstaand huis van zo'n 160 vierkante meter. De 1.340 euro die hij aan gas betaalde in 2018, loopt door de hogere energiekosten en -belastingen in 2019 op tot zo'n 1.600 euro.

Voor een gemiddeld huishouden bestaat de energierekening inmiddels voor 47 procent uit belastingen. Voor Bongers is dit meer dan de helft, omdat dit kabinet met een belastingverhoging op gas het gebruik ervan wil ontmoedigen. Om elektriciteit – uit zon en wind – te bevorderen, is het aandeel belasting op de stroomrekening gedaald tot een derde van het totaal. Dit voordeel wordt in 2019 direct teniet gedaan door het fors verlagen van de heffingskorting, die jaarlijks in mindering wordt gebracht op de elektriciteitsrekening.

Het gros van de energiebelastingen komt ten goede aan onder meer lantaarnpalen en legertanks; nog geen 15 procent vloeit rechtstreeks terug in duurzame projecten. 'Als ze nou echt iets goeds zouden doen met die belasting, dan oké', zegt Bongers. 'Maar hier in de buurt willen ze een gigantische mestvergister bouwen – natuurlijk met een grote schep subsidie – die voor veel overlast gaat zorgen en amper duurzame energie gaat opleveren. Dan weet ik wel een betere

Bongers is er hoe dan ook voorstander van dat de overheid het energiebelastingtarief inkomensafhankelijk maakt. 'Iedereen zou zich zorgen moeten maken over het milieu', zegt hij. 'Dan helpt het niet als minima evenveel belasting betalen als mensen met drie keer modaal.'

Patrick van der Veen. Beeld Harry Cock

Patrick van der Veen (45), leerkracht, Leeuwarden

Hij woont er nu achttien jaar, in zijn honderd jaar oude woning op een kilometertje van de binnenstad van Leeuwarden, en praktisch elk jaar heeft Patrick van der Veen zijn energieverbruik omlaag gekregen. De afgelopen twee jaar daalde zijn gasverbruik - de grootste kostenpost - met 11 procent.

'We hebben intussen wel alles aangepakt wat we konden aanpakken', zegt Van der Veen. 'We hebben alles geïsoleerd: de vloer, het platte dak, we hebben dubbel glas. De verlichting is bijna helemaal led. En vorig jaar zomer hebben we de keuken vernieuwd. We hebben het gasfornuis ingeruild voor een elektrisch fornuis, met inductie.' Misschien was 'operatie keuken' daarmee wel verantwoordelijk voor het alweer gedaalde gasverbruik van afgelopen jaar.

Van der Veen, zijn vrouw en hun zoon zijn zuinig met energie. Dat hij nog geen zonnepanelen op het platte dak heeft liggen, komt toch echt omdat er in huize Van der Veen wel prioriteiten moeten worden gesteld. Maar het licht gaat uit zodra ze een kamer verlaten, de verwarming idem. Met al die ingrepen, en met dat zuinige gedrag, heeft hij zijn energierekening net onder het gemiddelde van 1.740 euro per huishouden weten te krijgen: op 1.502 euro.

Ondanks de zuinigheid zal de energierekening dit jaar waarschijnlijk flink oplopen. 'Essent heeft ons maandbedrag verhoogd van 135 naar 167 euro. Dat is bijna een kwart omhoog.' Dat is een verhoging zoals veel huishoudens die voor hun kiezen krijgen.

Maar of dat erg is? 'We kunnen het wel betalen, al vinden we het niet leuk', zegt hij geruststellend. En het klimaat is een goede zaak. 'Het wordt tijd dat we een keer naar energieneutraal wonen gaan. En van mij mag het nog wel wat sneller gaan.' Al zal zijn woning nooit energieneutraal worden. Zelfs niet als ooit de warmtepomp zijn intrede doet - dat zal nog heel lang duren. 'Onze cv-ketel is net vier jaar oud.'

Thijs Giesen. Beeld Marcel van den Bergh

Thijs Giesen, 31, kunstenaar, Achter-Drempt - huurder

Met zijn trui aan is het wel te harden in huis, zegt Thijs Giesen. Hij heeft de thermostaat in de woonkamer op 18 graden staan. 'Als je bezig bent, gaat het wel. Maar 's avonds wordt het wel echt koud, dan doe ik hem een halve graad hoger.' En zodra hij de deur uit gaat, gaat de verwarming uit.

Desondanks gaat een fors deel van zijn inkomen op aan gas en elektriciteit. Gas kostte hem 917 euro. De stroom 530 euro, maar net als elke Nederlander kreeg hij 373,33 euro terug van de belastingen. Totale rekening: 1.073 euro. Heel veel voor iemand met weinig

Het belangrijkste wapen van Giesen om de rekening te drukken, is niet zijn trui of thermostaat, maar zijn gewoonte om over te stappen. Elk jaar kiest hij een nieuwe energieleverancier, en dat levert elk jaar weer een welkomstpremie op. Zo krijgt hij over afgelopen jaar nog 180 euro terug, waardoor hij uiteindelijk 893 euro aan energie kwijt was.

Zijn nieuwe leverancier, Nuon, verwelkomt hem met een bonus van 255 euro. Maar dat zal niet genoeg zijn om de kostenstijging te dekken. Nuon schat zijn jaarkosten op 1.480 euro. Trek de welkomstpremie er af, dan resteert nog een kostenpost van 1.100 euro, een stijging van 23 procent.

Zijn sociale huurwoning in Achter-Drempt bij Doesburg is in de jaren tachtig gebouwd als seniorenwoning. Met dubbel glas, maar weinig isolatie. 'De vloer is heel koud, en ik kan daar niets aan doen. Ik zou graag zonnepanelen willen, maar dat moet de woningcorporatie toch verzorgen. En de cv-ketel is heel oud. Als ik een nieuwe zou krijgen, zou mijn gasrekening dalen.'

Klimaatbeleid vindt hij belangrijk, maar de verdeling van de kosten vindt hij oneerlijk. De industrie betaalt nauwelijks mee. 'Mensen met een laag inkomen hebben maar heel weinig invloed op hun energierekening. Je kunt geen kant op, want je kunt zelf geen zonnepanelen plaatsen of zelf een cv-ketel aanschaffen.'

MEER OVER MARJOLEINE JANSEN ECONOMIE, BUSINESS EN FINANCIËN ECONOMISCHE SECTOR ROB BONGERS PATRICK VAN DER VEEN MILIEU ENERGIE EN HULPBRONNEN GERARD REIJN PIETER HOTSE SMIT

Economie

DE ONDERNEMING MOESTUINLAND.NL

Hun 'loon' dit jaar: een nieuwe laptop

COLUMN

TEUN VAN DE KEUKEN

Biologische groente en fruit zijn helemaal niet **lekkerder** dan reguliere

 Biologische groente en fruit zijn helemaal niet lekkerder dan reguliere

 Trump stelt nieuwe importtarieven voor China uit

NIEUWS HANDELSOORLOG

Trump stelt nieuwe importtarieven voor China uit

[MEER ECONOMIE](#)

Wilt u belangrijke informatie delen met de Volkskrant?

[Tip hier onze journalisten](#)

Algemeen

[Contact met de Volkskrant](#)[Privacystatement](#)[Abonnementsvoorwaarden](#)[Gebruiksvoorwaarden](#)[Cookiebeleid](#)[Colofon](#)

Service

[Klantenservice](#)[Mijn profiel](#)

Start

Best gelezen

Nieuws

Zoeken

Service

Adverteren

Losse verkoop

Meer de Volkskrant

Abonneren

Nieuwsbrieven

Digitale krant

Webwinkel

Inclusief

RSS-feeds

Facebook

Twitter

Android apps

iOS apps

Navigeer

Columnisten

Recensies

De Volkskeuken

Archief

Op alle verhalen van de Volkskrant rust uiteraard copyright. Linken kan altijd, eventueel met de intro van het stuk erboven.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@volkskrant.nl.